

TÜRKONFED

TÜRKONFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ORHAN TURAN

“SEKTÖRLER İSTANBUL DEPREMİNE NE KADAR HAZIR”

RAPOR LANSMANI

KONUŞMA METNİ

15 MART 2022 – SALI

ÇEVİRİM İÇİ TOPLANTI

Değerli dostlarımız, değerli katılımcılar;

TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına hepinizi sağlık ve sevgiyle selamlıyorum.

TÜRKONFED ve TUSİAD iş birliği, UPS Vakfı'nın desteği ile işletmelerimizi, sektörlerimizi ve ekonomimizi; başta deprem olmak üzere afetlere önceden hazırlamak ve dirençlerini artırmak için çalışıyoruz. Geçtiğimiz yıl 17 Ağustos'ta açıkladığımız ilk raporumuzda 5 kritik sektörü ve 3 önemli stratejik adımı açıklamıştık.

Bugün de büyük Marmara Depremi'nde İstanbul özelinde, kritik öneme sahip bu 5 sektörün (enerji, bilgi ve iletişim teknolojileri, ulaştırma ve lojistik, tarım ve gıda ile sigorta ve finans sektörlerinin) kırılabilirliklerinin ve güçlendirilmesi gereken alanların, sektörel çalıştaylar ile belirlendiği ikinci raporumuzu sizler ile paylaşacağız. Hepiniz bu kapsamda düzenlediğimiz çevrim içi etkinliğimize hoş geldiniz.

Değerli dostlar;

Deprem, hayatımızın inkâr edilemez bir gerçeği. İnsanların kayıtlara geçirdiği ilk deprem milattan önce 1177'de Çin'de yaşandı. O tarihten bu yana insanlık, gelişimini diğer doğal afetlerin yanı sıra depremle olan mücadelesi içerisinde de sürdürdü. Çağımız itibarıyla bu mücadele devam ediyor ve bizden sonraki kuşaklar da bu mücadeleyi sürdürecekler.

Üzerinde yaşadığımız kadim topraklar da tarihsel olarak depremlerle iç içe oldu. Osmanlı İmparatorluğu'ndan cumhuriyet dönemine kadar yüzlerce yıkıcı deprem felaketi yaşadık. Bu gerçeğin farkında olmak, depremle yaşama ve onunla mücadele etme gücümüzün temelini oluşturuyor. Zira depremi sadece yarattığı korku ve engellenemeyeceğine yönelik kadercilikle ele almak, yıkıcı sonuçlarını önleyebileceğimiz gerçeğini gölgeleyebiliyor.

Bundan 23 yıl önce, 17 Ağustos Marmara Depremi ile ülkemiz, tarihinin en büyük deprem felaketlerinden birini yaşadı. 20 bine yakın insanımızın hayatını kaybetti; 30 binden fazla işletme zarar gördü; insanı ve sosyo-ekonomik kaybımızın izlerini hala taşıyoruz. Acısı ve yarattığı travma devam ederken; aradan geçen 23 yılda, beklenen Marmara Depremi'nin yaratacağı yeni ve yıkıcı sonuçlar karşısında endişelerimiz azalmıyor; aksine daha da artıyor.

Birçok bilim insanı, 1999 depreminin ardından İstanbul'da 30 yıl içerisinde 7,5 büyüklüğünde bir deprem olma olasılığını yüzde 70'e yakın bir oranla değerlendiriyor. Bu sürenin 23 yılını enerjimizi tüketen tartışmalar ile maalesef kaybettik ve hazırlanmak için sadece 7 yılımız kaldı. Peki biz bu 23 yılı nasıl değerlendirdik ve kalan yedi yıla hangi şartlar altında giriyoruz?

Bu soruya ne yazık ki olumlu bir yanıt vermek çok mümkün değil. Kentsel dönüşümde, depreme dayanıklı bina stoku inşasında arzuladığımız seviyenin çok gerisindeyiz. Yaşanacak deprem başta binalar, yollar, köprüler, okul ve hastaneler ile ulaşım-haberleşme ve altyapı sistemlerinde yüksek riskler oluşturuyor.

Marmara'da yaşanacak bir depremin yaratacağı insani ve sosyoekonomik kayıplarımız büyük endişe ve belirsizlik yaratıyor. Nüfusumuzun yüzde 80'i ve GSMH'nın yüzde 83'ü, 30 büyükşehirde toplanmış durumda. TÜİK verilerine göre ülke nüfusunun yüzde 19'u İstanbul'da yaşarken, yine ülkemizin GSYİH'sinin yüzde 30,1'ini de mega kentimiz karşılıyor. Belirsizliğe hazırlanmak için beklenen Marmara Depremi'nin İstanbul'da yaratacağı etkiyi işte bu nedenle bir memleket meselesi olarak görüyoruz.

Değerli konuklar,

Küresel sorunlar özgün çözümler ve iş birliklerini gerekli kılıyor. Türkiye'de doğal afet ve kriz durumlarında devletin imdada yetişeceği beklentisi; riskleri azaltma, acil durum yönetim ve toparlanma kapasitesini oluşturmada yanıtıcı bir güvence oluşturuyor. Elbette hükümetlerin, insani acil durumlara cevap vermek için genel sorumluluğu sürüyor. Ancak yerel topluluklar ve özel sektör ağları da; bireylerin, toplulukların dirençli olmaları ve şoklardan kurtulmasında kritik bir rol üstleniyor.

Ulusal ve uluslararası tedarik zincirlerine dahil olmak için işletmeler artık yalnızca kendi operasyonel dayanıklılıklarına odaklanmıyor. Kentsel iklim dayanıklılığını artırma yükünü kamuyla birlikte omuzlayarak, kendi pazarlarına ve tedarik zincirlerinin dayanıklılığına yatırım yapıyor.

Bu doğrultuda Türkiye'de devletin imdada yetişeceği algısının değişmesi, özel sektör başta olmak üzere tüm paydaşların kendi riskini sahiplenmesi ve üzerine çalışması daha sağlıklı sonuçlar üretecektir. Çünkü dayanıklılıkla ilgili yatırımlar ve stratejik ortaklıklar uzun süreli rekabet gücü ve başarının anahtarıdır. Bu kapsamda özel sektörün dayanıklılık algısının 'paylaşılan sorumluluk' yönünde evrilmesi en önemli önceliklerden biri olmalıdır.

İşletmelerimizi dirençli kılmak; hem bölgesel hem de toplumsal sıkıntıları minimuma indirmek; her şeyden önce belirsizliklere hazırlanmak için yeni iş birlikleri geliştirmeliyiz. Sorunun büyüklüğü karşısında her kurumun, her sektörün, her işletmenin bir deprem ve afet kriz yönetimi stratejisinin; afet olduktan sonra değil afet olmadan önce ve afet anında da planlanması, koordinasyonu ve ilgili kamu-yerel yönetimler ile eş güdümlü hareket etme yeteneği kazanması kritik önemde.

Türkiye iş dünyasının önde gelen sivil toplum kuruluşları olarak, işte bu riskler karşısında özgün çözümler sunmak için bir araya geldik. Sektörler arasındaki iş birliği ve iletişimin kritik önemi, raporumuzun ortak çıktılarından biri. Enerji sektörü, bilgi ve iletişimi etkiliyor; bilgi ve iletişim sektörü, ulaştırma ve lojistik sektörünü; ulaştırma ve lojistik sektörü de tarım ve gıda sektörünü... Bir zincir, her bir halkası kadar

güçlüdür. Depreme karşı dayanıklılık zincirimizi güçlendirmek için çok paydaşlı iş birliği yapısı ve iletişim ağını tesis etmemiz şarttır.

Çalışmalarımızdan çıkan ortak sonuçlardan bir diğeri, sektör ayrımı olmaksızın KOBİ'lerin afet farkındalığının ve sigortalılık oranının çok düşük olmasıdır. Mevcut KOBİ'lerimizin yaklaşık yüzde 30'unun sigorta poliçesine sahip olduğu tahmin ediliyor. Acil durum eylem planına sahip olma oranı veya düzenli risk değerlendirmesi yapma oranı daha da düşük düzeyde.

Dolayısıyla KOBİ'lerin dayanıklılığının artırılması, olası bir afet veya kriz durumunda yaşanabilecek risklerin azaltılması ve ekonominin hızlı toparlanması, her zamankinden daha büyük önem taşıyor. Bu sonuç hızlı ve kolektif bir dizi eylemi, hareketi ve iş birliğini zorunlu kılıyor. Sektörler özelinde, firma bazlı yol haritalarının kolay, düşük maliyetli ve uygulanabilir olarak hazırlanabilmesi için kolaylaştırıcı araç setlerinin tasarlanmasının, rehber ve kılavuzların hazırlanmasının ortak, acil bir ihtiyaç olduğu da görülüyor.

Değerli konuklar,

30 federasyon 286 dernek ve 50 bini aşkın şirketi temsil eden Türkiye'nin bağımsız ve gönüllülük esaslı en kapsayıcı iş dünyası örgütü olarak, "Kurumsallaşma, Küresel Rekabetçilik, Kapsayıcılık, KOBİ ve Kadın" olmak üzere "5K" ile ifade ettiğimiz vizyonumuza, son 5 yıldır "Kriz Yönetimi"ni de ekleyerek stratejimizin odak noktası haline getirdik. Afetlerle ilgili farkındalığın geliştirilmesinde üstlendiğimiz rolün bilincindeyiz. Bu çalışma özelinde olduğu gibi bundan sonra da sosyoekonomik afet farkındalığını geliştirmek için kararlılıkla çalışacağız.

Raporumuz, önümüzdeki süreçte bu vizyon çerçevesinde ülkemizde 3,3 milyonu KOBİ olmak üzere 8 milyonu aşkın şirketin deprem ve afetlere karşı dayanıklılığını artırma çalışmalarında bize rehberlik edecek. Her sorunumuzda, her mücadelemizde olduğu gibi başarıya kaygılarımızı büyüterek değil, hayallerimizi büyüterek ulaşacağız.

Bu önemli seferberlikte yol arkadaşımız olan TÜSİAD, SEDEFED, Hedefler İçin İş Dünyası ve UPS Vakfı ile CBI'ye; raporumuzun hazırlanmasında büyük emeği olan Kocatepe Üniversitesi İktisat Bölümü Öğretim Görevlisi Doç. Dr. Murad Tiryakioğlu'na teşekkür ediyorum.

Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.